

BƯỚC ĐẦU ĐÁNH GIÁ TÍNH SÁNG TẠO CỦA TRẺ MẪU GIÁO 5 TUỔI TẠI HÀ NỘI BẰNG TRẮC NGHIỆM KVS - P

Trần Văn Tính

Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội.

Tính sáng tạo ở tuổi mẫu giáo đã được nhiều nhà tâm lý học quan tâm ở những phạm vi, mức độ khác nhau dưới ba quan điểm sau:

Quan điểm 1: Sáng tạo ở trẻ mẫu giáo là tiền đề sáng tạo cho tính sáng tạo về sau. Nếu tổ chức tốt các hoạt động tiền sáng tạo sẽ có nhiều khả năng trẻ trở thành người sáng tạo cao khi trưởng thành. Hoạt động sáng tạo của trẻ mẫu giáo mang tính chủ quan nhiều, vì trẻ giải quyết nhiệm vụ nhằm thoả mãn nhu cầu của bản thân đứa trẻ hơn là những nhu cầu xã hội. Sản phẩm sáng tạo có ý nghĩa, đem lại niềm vui, hạnh phúc đối với trẻ. Hoạt động sáng tạo không đòi hỏi tính độc đáo hay kỹ năng quan trọng nào mà thường được trẻ bộc lộ qua các hoạt động như vẽ, nặn, múa, hát v.v...

Quan điểm 2: Sáng tạo ở tuổi mẫu giáo như một tài năng đặc biệt, biểu trưng cho các thiên tài và vượt qua mọi thời đại để có thể đạt đến mức độ sáng tạo cao. Chẳng hạn như Mozart đã hoà âm và tự đánh lại được bản nhạc vừa nghe khi mới 3 tuổi, đến 5 tuổi ông đã sáng tác được nhạc, đến 8 tuổi viết được nhạc giao hưởng. Tính sáng tạo được xem như một cái gì đã tiền định và chỉ cần đến một thời điểm nào đó sẽ tự bộc phát và hoàn thiện.

Quan điểm 3: Sáng tạo có ở tất cả các độ tuổi và đều có thể ở dạng tiềm năng hay hiện thực, điều này phụ thuộc có tính quyết định vào bản thân chủ thể tự nhìn nhận, khám phá và phát triển tài năng của mình như thế nào. Tính sáng tạo của trẻ mẫu giáo không những ở dạng tiềm năng mà còn có những sự đặc trưng của sự sáng tạo thực.

Theo những quan niệm trên cho thấy tính sáng tạo ở trẻ mẫu giáo có những đặc điểm tương đồng với những đặc điểm sáng tạo của người lớn, nhưng lại có những đặc trưng của tuổi mẫu giáo như:

- Trẻ thể hiện nhiều nhất tính sáng tạo của trẻ thông qua hoạt động chơi, đặc biệt là những hoạt động chơi sáng tạo có mục đích.

- Trẻ sáng tạo khá tự nhiên và độc lập, ít chịu theo sự rập khuôn, luôn thể hiện ý tưởng mới, độc đáo.

- Trẻ cấu trúc lại những kinh nghiệm của trẻ theo một cấu trúc, logic mới, nên sản phẩm sáng tạo mang tính rời rạc, ít hệ thống.

- Trẻ ít khi nghiền ngẫm lâu về tác phẩm của trẻ mà chủ yếu là làm nhanh để thoả mãn nhu cầu chơi của trẻ, do vậy trẻ ít kiên trì.

- Sản phẩm sáng tạo của trẻ thể hiện sự sinh động trong cuộc sống hàng ngày nhưng lại theo thế giới tâm hồn riêng của trẻ.

- Trong khi sáng tạo trẻ thường đặt ra nhiều câu hỏi khác nhau, tạo ra mâu thuẫn và thử nghiệm nó dưới dạng các trò chơi.

Với những đặc điểm sáng tạo của trẻ ở trên, việc đánh giá tính sáng tạo của trẻ thông qua trắc nghiệm KVS - P được đánh giá ở hai chỉ số:

- Tính lưu loát trôi chảy (FLU): Tổng số các giải pháp được đề xuất dưới dạng vận động, vẽ (hoặc) ngôn ngữ (dấu hiệu định lượng của tính sáng tạo).

- Tính mềm dẻo uyển chuyển (FLE): Tính khác biệt của các giải pháp bộc lộ dưới dạng vận động, vẽ và (hoặc) ngôn ngữ (dấu hiệu định tính của tính sáng tạo).

Hai chỉ số đánh giá này được thực hiện thông qua 6 tiểu test của trắc nghiệm KVS - P: Cách vận động; Lựa chọn các hành động; Sử dụng có lựa chọn; Đoán tranh; Vẽ theo yêu cầu nghiêm ngặt; Vẽ tự do. Thông qua các chỉ số này, chúng ta có thể bước đầu đánh giá được tính sáng tạo của trẻ mẫu giáo.

Điểm thô của hai chỉ số FLU và FLE được chuyển qua giá trị chuẩn T - W đối với trẻ 5 tuổi dao động từ 20 điểm - đến trên 80 điểm, trong đó:

- Khi trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 20 - 30 điểm thì hầu như chưa có sáng tạo gì, cần phải bồi dưỡng để phát triển rất nhiều.

- Khi trẻ đạt giá trị chuẩn T - W trên 80 điểm là những trẻ có điểm sáng tạo rất cao và có thể dự báo về năng lực sáng tạo cao của trẻ khi trưởng thành.

Bảng 1: Chỉ số Tính lưu loát trôi chảy (FLU) được chuyển đổi qua giá trị chuẩn T - W và được nhóm theo các nhóm điểm

Điểm T - W	20 - 30		31 - 40		41 - 50		51 - 60		61 - 70		71 - 80		> 80	
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
	0	0	0	0	92	66.18	47	33.82	0	0	0	0	0	0

(Số liệu khảo sát trên 139 trẻ 5 tuổi tại Hà Nội, năm học 2008 - 2009).

Qua bảng số liệu khảo sát trên cho thấy:

- Số đông trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 40 - 50 chiếm đến 66.18%. Đây là điểm sáng tạo ở mức trung bình cho thấy tính linh hoạt, nhuần nhuyễn trong sáng tạo của trẻ còn hạn chế.

- Số trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 50 - 60 chiếm 33.82%. Đây là điểm sáng tạo ở mức tương đối khá cho thấy tính linh hoạt nhuần nhuyễn trong sáng tạo của 33.82% trẻ này phát triển ở mức tương đối khá.

- Không có trẻ nào đạt giá trị chuẩn T - W dưới 40 (rất thấp) và trên 60 (khá, cao và rất cao). Điều này cho thấy, trong 139 trẻ được đánh giá, không có trẻ nào không thể hiện tính linh hoạt nhuần nhuyễn, nhưng cũng không có trẻ nào thể hiện ở mức độ cao.

Bảng 2: Chỉ số tính mềm dẻo, uyển chuyển (FLE) được chuyển đổi qua giá trị chuẩn T - W và được nhóm theo các nhóm điểm

Điểm T-W	20 - 30		31 - 40		41 - 50		51 - 60		61 - 70		71 - 80		> 80	
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
	0	0	0	0	9	6.48	97	69.78	26	18.71	7	5.03	0	0

(Số liệu khảo sát trên 139 trẻ 5 tuổi tại Hà Nội, năm học 2008 - 2009).

Qua bảng số liệu khảo sát trên cho thấy:

- Số trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 41 - 50 chiếm đến 6.48%, chiếm số ít ở trẻ. Đây là điểm sáng tạo ở mức trung bình cho thấy tính mềm dẻo, uyển chuyển, linh hoạt trong sáng tạo của trẻ còn hạn chế.

- Số trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 51 - 60 chiếm 69.78%, chiếm đa số ở trẻ. Đây là điểm sáng tạo ở mức tương đối khá cho thấy tính mềm dẻo, uyển chuyển, linh hoạt trong sáng tạo phát triển ở mức tương đối khá.

- Số trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 61 - 70 chiếm 18.71%, chiếm số ít ở trẻ. Đây là điểm sáng tạo ở mức khá cho thấy tính mềm dẻo, uyển chuyển và linh hoạt trong sáng tạo phát triển ở mức khá.

- Số trẻ đạt giá trị chuẩn T - W từ 71 - 80 điểm chiếm 5.03%, chiếm số ít ở trẻ. Đây là điểm sáng tạo ở mức cao cho thấy mức độ tính mềm dẻo, uyển chuyển và linh hoạt trong sáng tạo phát triển ở mức cao.

- Số trẻ đạt giá trị chuẩn dưới 40 (rất thấp) và trên 80 điểm (rất cao) chưa thấy có ở trẻ nào.

Như vậy, thông qua hai chỉ số khảo sát trên 139 trẻ tại Hà Nội cho thấy:

- Tính linh hoạt nhuần nhuyễn trong sáng tạo của trẻ mới chỉ dừng lại ở mức trung bình và tương đối khá, đây là lẽ dĩ nhiên, tính mềm dẻo uyển chuyển không chỉ dừng lại ở mức trung bình và khá, đã có một số ít trẻ (5.03%) đạt được giá trị chuẩn trong tính mềm dẻo và uyển chuyển trong sáng tạo ở mức cao và có thể coi đây như là nhóm trẻ có tiềm năng sáng tạo về sau.

- Ở cả hai chỉ số không có trẻ nào thể hiện là không có sáng tạo hoặc sáng tạo ở mức rất cao.

Đây là sự khảo sát bước đầu về tính sáng tạo của số ít trẻ mẫu giáo tại Hà Nội. Nếu chúng ta xây dựng được môi trường kích thích tính sáng tạo cho trẻ, để trẻ tự do phát triển hết năng lực sáng tạo của mình thì chắc chắn điểm sáng tạo của trẻ sẽ cao hơn nhiều.

Tài liệu tham khảo

1. Guenter Krampen (1996), *Test sáng tạo mẫu giáo - tiểu học KVS - P*, PGS - TS. Nguyễn Huy Tú (Viện KHGD Việt Nam) Việt hoá năm 2002.
2. Nguyễn Công Khanh (2009), *Phương pháp giáo dục phát triển trí sáng tạo cho trẻ mầm non*, Tạp chí Giáo dục số 205, kì 1 - 1/2009, trang 16 - 17.
3. Theo Lê Thị Hoàng Trang (2005), *Một số biện pháp phát huy khả năng sáng tạo của trẻ 5 - 6 tuổi trong vận động theo nhạc*, Luận văn Thạc sĩ, ĐHSPHN, trang 25.
4. Department of Employment, Education and Training (2006), *Guidelines to Support the Implementation of the Policy for the Education of Gifted Students in the Northern Territory, USA*, p 1 - 9.